



# ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

---

## Inspekční zpráva

**Základní škola Libice nad Cidlinou, okres Nymburk**

Školní 465, 289 07 Libice nad Cidlinou

Identifikátor školy: 600 050 637

Zřizovatel: Obec Libice nad Cidlinou, Husova 4, 289 07 Libice nad Cidlinou

Školský úřad Nymburk, Komenského 1254, 288 01 Nymburk

Termín konání orientační inspekce: 3. - 5. dubna 2000

Čj.	032 64/00-2050
Signatura	oc6ct106

## HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

### Český jazyk

Týdenní hodinová dotace předmětu český jazyk je v souladu se zvoleným učebním plánem, rovněž obsah učiva ve všech sedmi sledovaných hodinách odpovídal osnovám zvoleného vzdělávacího programu. Kontinuitě výuky pomáhají i jednotné řady učebnic, jež jsou používány. Plánování výuky je velmi dobré. Za zajímavý a chvályhodný nadstandard lze počítat činnost dramatického kroužku v rámci školního klubu. Žáci šestého až osmého ročníku začínají studovat v současné době tzv. „ekologický muzikál“, jehož autory jsou dva učitelé školy. Premiérové představení se připravuje na vánoční akademii. Celkový kulturní rozhled zvyšují i pravidelné návštěvy pražských divadel v rámci Klubu mladých diváků. O žácích se specifickými poruchami učení jsou učitelé informováni; individuální práce s těmito žáky v hodinách českého jazyka měla různorodou kvalitu, více viditelná byla na prvním stupni. Těžiště práce s evidovanými 23 žáky je v hodinách ambulantních nácviků, které vedou tři učitelky školy. Logopedickou nápravu absolvuje jeden žák.

Personální podmínky pro výuku předmětu jsou vynikající. Českému jazyku vyučují ve všech třídách učitelé s pedagogickou i odbornou způsobilostí, pouze jedna učitelka prvního stupně dokončuje vysokoškolská studia. Tento fakt se pozitivně projevuje v kvalitě výuky.

Prostorové podmínky odpovídají psychohygienickým požadavkům, třídy jsou prostorné, moderně zařízené a především na prvním stupni působí esteticky. Odborná pracovna českého jazyka, vybavená např. slovníky, Pravidly českého pravopisu a další literaturou, však škole chybí. Její funkci částečně přebírá nově otevřená studovna (současně žákovská knihovna), využívaná především v hodinách literární výchovy. K výuce slouží i počítačová pracovna. Záměrem je naučit žáky samostatně vyhledávat informace. Proto je mj. používán i způsob výuky českého jazyka, jenž vyžaduje, aby žáci psali referáty a jiné písemnosti na počítači a získávali informace (včetně obrázků) pomocí internetu, který je denně k dispozici. Tento progresivní způsob získávání informací byl zaznamenán např. v hodině slohu v osmém ročníku. Kromě běžných pomůcek (např. magnetická tabule, nástěnné tabule, barevné křídly, učebnice, sešity) byl v jedné hodině použit magnetofon, v hodině literární výchovy ve II. třídě se pracovalo s knihami z místní či žákovské knihovny. Audiovizuální technika (především videorekordér), která je k dispozici takřka v každé třídě, nebyla ve sledovaných hodinách použita. Materiální zajištění výuky je na velmi dobré úrovni.

Organizace vyučování, zvolené metody a formy výuky byly dobré. Všech sedm zhlédnutých hodin českého jazyka bylo připravených. Vyučující se snažili o pestrost hodiny. Žáci převážně aktivně pracovali; skupinová práce (použitá ve dvou hodinách), práce dvojic či jiné samostatné činnosti jim nečinily potíže. Hodiny slohu v sedmém a osmém ročníku (především téma věnované mluvenému projevu) zaujaly nácvikem komunikačních dovedností žáků a hodnocením přednesených referátů (psaných na počítači) samotnými žáky. Spontánním vyprávěním žáků a vůbec možností vyjadřovat své názory se vyznačovala i hodina ve druhém ročníku, ve čtvrtém ročníku bylo zase vhodně propojeno učivo mluvnice s učivem vlastivědy a literatury. Globální pojetí výuky s využitím mezipředmětových vztahů dominovalo i v hodině mluvnice ve druhém ročníku (především propojení s ekologií). Nejméně zdařile vyzněla zhlédnutá hodina literatury v IX. třídě - snaha učitelky ztroskotávala na malém zájmu žáků, jejich pasivitě a malé snaze komunikovat. Ve všech zhlédnutých hodinách jsme ale postrádali především vnitřní diferenciaci, více prostoru pro uplatnění jak slabších, tak výborných žáků, málo zřetelný byl i již zmíněný individuální přístup k žákům se specifickými poruchami učení a chování.

Ve sledovaných hodinách byla využívána zejména vstupní motivace, prováděná především úvodním zvýrazněním cíle či formou soutěživých her na prvním stupni. Znalosti a vědomosti žáků byly vesměs prověřovány klasickým frontálním opakováním či písemnou formou. Hodnocení, prováděné většinou průběžně, bylo objektivní, při samostatné činnosti se učitelé snažili dětem pomáhat. O zhodnocení výkonu spolužáky (použitým hojně v sedmém a osmém ročníku) již byla zmínka. Sebehodnocení vlastní práce jsme nezaznamenali, práce s chybou byla naopak využívána v několika případech. Úroveň motivace a hodnocení byla velmi dobrá.

Stejně hodnocení si zaslouží i následující sledovaná oblast. Interakce a komunikace učitel-žák, které se nedařily pouze v hodině literární výchovy v IX. třídě, byly v ostatních třídách založeny na hezkém vztahu mezi oběma subjekty vzdělávacího procesu, prostor pro diskusi byl vytvořen. Výsledky ovšem byly různorodé - mnohdy se komunikativní dovednosti dětí většinou omezily jen na krátké odpovědi. Verbální komunikace učitelů v hodinách českého jazyka byla na dobré úrovni, kultivovaná, bohužel však ne u všech.

Český jazyk byl sledován v devíti hodinách. Sedm hodin bylo celkově hodnoceno velmi dobře, dvě průměrně.

***Celkově hodnotí inspekce sledovanou výuku českého jazyka v rámci školy velmi dobře.***

### **Matematika**

Ve všech ročnících je matematika v učebním plánu zastoupena čtyřmi hodinami týdně. V pátém ročníku je na jednu hodinu týdně třída rozdělena na dvě skupiny a učební plán je posílen jednou hodinou z disponibilních hodin. Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá až na drobné výjimky (zařazeno navíc učivo: čtvrtý ročník - trojúhelníková nerovnost; třetí ročník - kružnice, kruh - toto učivo je uvedeno zatím jen v tematickém časovém plánu, je ho tudíž možné letos ještě vypustit) učebním osnovám realizovaných vzdělávacích programů, je rozpracováno do tematických časových plánů, zahrnuje také některé úkoly, plněné v rámci projektu „Tulipán“. Aktuálně probírané učivo ve sledovaných hodinách těmto plánům ve většině tříd odpovídalo. Pouze v V. třídě bylo nad rámec osnov a také proti tematickému časovému plánu zařazeno učivo o úhlu, které nebylo možné probíraným rozsahem (odpovídal učivu šestého ročníku) považovat za učivo propedeutické. Odchytky byly způsobeny přílišnou vazbou na užívané učebnice. Příprava sledovaných hodin byla provedena zodpovědně a promyšleně, na prvním stupni včetně přípravy názorných pomůcek, kopírovaných materiálů pro samostatnou práci žáků. Dlouhodobé a aktuální plánování výuky bylo školními inspektory převážně hodnoceno jako velmi dobré.

Personální podmínky pro výuku tohoto předmětu jsou nadprůměrné. Jen v jedné třídě prvního stupně je výuka zajišťována učitelkou dosud bez odborné a pedagogické způsobilosti, která studuje poslední ročník pedagogické fakulty. Tento fakt však ani v náznacích negativně neovlivnil kvalitu výuky. V páté třídě je výuka zajišťována učitelkou odborně a pedagogicky způsobilou pro výuku matematiky na druhém stupni. Ve všech ostatních třídách je výuka zajištěna odborně a pedagogicky způsobilými učitelkami. V šestém až osmém ročníku vyučuje začínající učitelka, které ředitel školy osobně zajišťuje zácvik a trvalou metodickou pomoc.

Materiální podmínky pro výuku jsou spíše nadprůměrné, na prvním stupni bylo ve velice funkční výzdobě pamatováno na některé nástěnné materiály k výuce matematiky. Účelně bylo využíváno drobných předmětů pro modelování matematických situací (uzávěry od PET lahví při názorném vyvozování násobilky dokládají, že ekologická výchova a využívání odpadních materiálů není pouhou koncepční proklamací). Na druhém stupni není k výuce předmětu vyčleněna odborná pracovna, vyučování probíhá zpravidla v kmenových třídách. Ve výuce na obou stupních školy byla částečně postrádána práce s didaktickou technikou, která by v některých fázích mohla výuku zefektivnit (např. k rychlejší kontrole po samostatné práci by

bylo vhodné využívat zpětné projektory, které ve škole jsou k dispozici apod.). Žáci dostali nebo mají od školy zapůjčené učebnice, které MŠMT ČR povolilo k užívání. Na druhém stupni mají k dispozici také různé sbírky úloh, matematické tabulky. K výuce je možné užívat také pracovní informatiky, pro žáky prvního i druhého stupně jsou k dispozici některé výukové a testovací programy. V jedné ze sledovaných hodin na prvním stupni v této pracovní části hodiny skutečně probíhala.

Začlenění předmětu do rozvrhu hodin odpovídá psychohygienickým požadavkům na tvorbu rozvrhu, respektuje náročnost tohoto předmětu. Ostatní psychohygienické podmínky byly již výše popsány a i vzhledem k výuce matematiky jsou velmi dobré. Učitelky prvního stupně i při výuce matematiky trvale sledovaly správné sezení žáků při psaní a čtení, upevňovaly hygienické návyky.

Inovativní metody a formy práce se žáky dosud více pronikly do výuky ve třídách prvního stupně, ale byla patrná také snaha je užívat ve třídách druhého stupně. Výuka na prvním stupni byla názorná, byly využívány různé jednoduché žákovské pomůcky. Účelně byl členěn čas vyučovací hodiny, pamatováno bylo na odlehčení, relaxaci. Tempo vyučovacích hodin bylo přiměřené věku žáků. Po metodické stránce byly vyučovací hodiny velmi pestré. Vytvářen byl dostatečný prostor pro samostatné učení (např. postupy při vyvozování násobilky) a pro nácvik počítáckých dovedností. Poměrně častá byla práce ve skupinách. Některé učitelky se snažily zbytečně chránit žáky před chybou a přistupovaly k ní jako k negativnímu jevu, nediferencovaly práci žáků a vyžadovaly některé kroky, bez nichž se už mnozí žáci mohli obejít (např. grafické znázorňování součtů). Ve třídách druhého stupně byla většina vyučovacích hodin věnována frontální práci, při níž byly respektovány didaktické zásady, ale která nebyla vždy pro všechny žáky dostatečně efektivní. Pozitivně je třeba hodnotit velmi vnímavou reakci učitelky na aktuální situaci ve třídě, individuální pomoc žákům při samostatné práci. Jen málo žáků umělo pracovat se základními informačními zdroji (vlastní sešit, učebnice, tabulky vzorců). V žádné z hodin nebyly zaznamenány závažné věcné chyby či terminologické nedostatky. Z hlediska užívaných metod a forem práce byly hodiny sledované na prvním stupni hodnoceny velmi dobře, na druhém stupni dobře. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že ve výuce nejsou opomíjeny výchovné aspekty (např. není trpěň výsměch mezi spolužáky, výchovně je využíván obsah učiva).

Obecným negativním rysem zhlédnutých vyučovacích hodin byl většinou chybějící funkční motivační úvod a kontrolní a hodnotící fáze na konci vyučovací hodiny. Průběžná motivace (obsahem, pestrostí metod) se více dařila na prvním stupni. Na obou stupních si učitelky trvale ověřovaly, pochopili-li žáci učivo správně, snažily se analyzovat příčiny chyb, ale ve využití práce s chybou jsou ještě značné rezervy. Klasický způsob zkoušení žáků u tabule byl málo efektivní vzhledem k ostatním přihlížejícím žákům, nebylo využito různých způsobů ověřování znalostí. Klasifikace byla před třídou veřejně zdůvodněna a byla přiměřená výkonům žáků. V hodinách chyběl prostor pro sebehodnocení či hodnocení spolužáky navzájem. Úroveň motivace a hodnocení žáků byla spíše nadprůměrná ve třídách prvního stupně a průměrná ve třídách druhého stupně.

Podobně byla hodnocena úroveň spolupráce a komunikace mezi učitelkami a žáky. Někteří žáci některých tříd se dosud neztotožnili s pravidly a řádem vyučovací hodiny a klidný průběh výuky narušují, přestože se požadavky učitelky jeví po stránce kvalitativní i kvantitativní jako přiměřené jejich schopnostem. Stav školních sešitů a užívaných rýsovacích potřeb svědčí o menší důslednosti při kontrole. Verbální i neverbální komunikace všech učitelky byla na velmi dobré úrovni. Více příležitostí pro spolupráci a rozvíjení komunikativních dovedností ve skupině dostávali žáci prvního stupně. Na druhém stupni bylo oceněno vedení žáků ke slovnímu komentování práce na tabuli, k přiměřenému odborně a věcně správnému

vyjadřování, k využívání matematické symboliky.

Výuka matematiky byla sledována v šesti třídách prvního stupně a ve všech třídách druhého stupně. Celkově byly dvě hodiny na prvním stupni hodnoceny jako hodiny vynikající, čtyři hodiny (tři na prvním, jedna na druhém stupni) velmi dobře, tři hodiny na druhém stupni byly průměrné a v jedné hodině (na prvním stupni) se vyskytly některé nedostatky závažnějšího rázu.

*Na základě hodnocení sledovaných hodin je úroveň výuky matematiky ve škole velmi dobrá.*

### **Prvouka, přírodověda**

Přestože ve dvou ročnících škola dokončuje výuku podle vzdělávacího programu Obecná škola, členění obsahu obou předmětů i hodinové dotace odpovídají zároveň již „většinovému“ programu Základní škola. Dlouhodobou i bezprostřední přípravou prolíná integrální začleňování různých, školou realizovaných, projektů (ekologických, přírodovědných...). Také volnočasové aktivity žáků mají vazbu na výuku těchto předmětů (příprava referátů s využitím informačního centra školy, počítačové techniky). Jednotlivé sledované hodiny měly promyšlenou stavbu, učitelky se na ně dobře připravily i po materiální stránce (příprava pomůcek). Většina hodin postrádala lepší plánování vzhledem k časovým možnostem (příliš plánovaného učiva a činností do jedné vyučovací hodiny). Potom nezbyval čas na aktivní žáky, na závěrečné shrnutí a upevnění látky. V některých případech byla zřetelná přílišná vazba na používané učebnice. Přesto je v plánování a přípravě výuky výrazná převaha pozitiv.

Jen průměrný stupeň odborné a pedagogické způsobilosti učitelek (dvě nesplňují stanovené požadavky pro výuku na prvním stupni) nemá přímou vazbu na kvalitu výuky. I učitelky bez požadované způsobilosti vedly velmi pěkné hodiny. Ve většině tříd jsou nižší počty žáků, což umožňuje individualizaci výuky a pohybové relaxační aktivity (četnější a účinnější v nižších ročnících). Materiální podmínky jsou velmi dobré, dovolují vysoký stupeň názornosti ve výuce, její činnostní charakter. Nadstandardem je vybavení počítačovou technikou, výukovými programy, další audiovizuální a didaktickou technikou, rezervy ve sledovaných hodinách byly v jejím využití. Učebny jsou velmi dobře vybaveny, jsou účelným a podnětným prostředím. Podmínky jsou celkově velmi dobré.

V hodinách je zřetelná úspěšná snaha vedení školy po zavádění aktivních metod práce. Ve většině hodin byly zařazeny činnostní prvky, byla navozována příznivá pracovní atmosféra, v nižších třídách byly časté hravé formy práce. V žácích je systematicky pěstováno získávání informací z alternativních zdrojů. Metodicky je výuka pestrá. ČŠI sledovala moderní formy a metody práce ve většině hodin (aktivní vstupy žáků – referáty, lektorské působení žáků druhého stupně při realizaci projektů na prvním stupni, kooperativní metody, prvky problémového vyučování, využití počítačové techniky a další). Rezervy jsou ve využívání vnitřní diferenciaci tříd (co do náročnosti či rychlosti práce), v systematické práci s chybou, v efektivitě zpětných vazeb, při tvorbě a využití záznamů látky na tabuli a do sešitů, ve využití vyučovacího času. Také organizace, formy a metody výuky však mají celkově nadprůměrnou úroveň.

Nejúčinnějším motivačním činitelem ve sledovaných hodinách byla podpora sebevědomí a sebehodnocení žáků. Také vstupní motivace a činnostní charakter výuky měly příznivé dopady na snahu a kvalitu práce. V hodnocení převládá pozitivní přístup, nejsou vyhledávány chyby, ale žáci jsou povzbuzováni k aktivnímu přístupu. Klasifikace v těchto předmětech je dostatečně četná. Jednotlivé učitelky se liší v přístupu a v náročnosti na formální i obsahovou stránku vedení žákovských sešitů. Motivace a hodnocení má spíše nadprůměrnou úroveň.

Vztah učitel – žák je bezproblémový, všichni respektují daná pravidla, nejsou vytvářeny komunikační bariéry. Většina učitelek klade důraz na rozvoj komunikativních dovedností žáků, nevyrovnané jsou požadavky na úroveň mluveného českého jazyka. V interakci a komunikaci je výrazná převaha pozitiv.

***Sledovaná výuka prvouky a přírodovědy na prvním stupni školy byla celkově velmi dobrá, kvalita jednotlivých hodin byla vyrovnaná.***

### **Dějepis, vlastivěda**

Dějepis je vyučován v jedno (v sedmém, osmém a devátém ročníku) a dvouhodinové týdenní dotaci (v šestém ročníku). Celková hodinová dotace v průběhu čtyř let zatím byla dodržena. Vyučující zpracovala tematické plány, které respektují pouze základní a nejjednodušší strukturalizaci a chronologické řazení učiva, ve třech ročnících (dle těchto plánů) je výuka ve skluzu, ve vlastivědě je tematický plán i příprava na jednotlivé hodiny na velmi dobré úrovni. Kontrolou třídních knih loňského školního roku bylo zjištěno porušení osnov dějepisu v devátém ročníku tím, že nebyla vůbec probírána poslední kapitola *Československo a svět v druhé polovině 20. století*. Plánování a příprava má tudíž citelně slabá místa.

Personálně je výuka dějepisu zabezpečována učitelkou s odbornou i pedagogickou způsobilostí, vlastivědu zajišťuje vyučující druhého stupně.

Materiální podmínky výuky dějepisu i vlastivědy jsou na velmi dobré úrovni. Psychohygienické zásady byly v jednotlivých hodinách dodržovány. Celkově jsou podmínky výuky hodnoceny velmi dobře.

V organizaci výuky dějepisu převládaly standardní postupy: práce s učebnicí, řízený rozhovor, orientační opakování, pozitivní byla práce s mapou, s namnoženými slepými mapkami, funkční bylo zařazení videoukázky. Některé postupy neměly v konečné fázi zpětnou vazbu, byly méně efektivní. Ve vlastivědě žáci pracovali samostatně, bylo funkčně využito projektového vyučování. Negativem byl mechanický a obsáhlý zápis do sešitů. Organizaci, metody a formy práce hodnotí školní inspektoři průměrně.

Vstupní motivace byla zastoupena seznámením s programem hodiny. V průběhu vyučování byli žáci více motivováni v hodině vlastivědy, méně v hodinách dějepisu. Ve sledovaných hodinách nebyli žáci zkoušeni, hodnoceni byli za připravené referáty. Nedostatkem bylo chybějící hodnocení hodiny jako celku, splnění cíle. Závěry hodin dějepisu i vlastivědy, včetně shrnutí, zopakování látky samotnými žáky, zcela absentovaly. K sebehodnocení žáci nebyli vedeni. Oblast motivace a hodnocení měla průměrnou úroveň.

Žáci v hodinách akceptovali dohodnutá pravidla chování. Úroveň komunikativních schopností žáků byla na nízké úrovni. Atmosféra hodin byla klidná a pracovní. Oblast komunikace a interakce byla na průměrné úrovni.

Výuku dějepisu a vlastivědy sledovali školní inspektoři ve třech hodinách. Jedna hodina měla citelně slabá místa, dvě byly hodnoceny jako průměrné.

***Celkově je blok dějepisu a vlastivědy na základě úrovně sledovaných hodin hodnocen průměrně.***

## **Informatika**

Tento předmět se ve škole učí jako předmět volitelný v sedmém až devátém ročníku. Učivo je plánováno částečně podle tematického celku *Práce s počítačem* předmětu Praktické činnosti a podle osnov volitelného předmětu *Informatika*, které jsou součástí vzdělávacího programu Základní škola. Podle předložených tematických plánů je předmět koncipován tak, aby žáci v průběhu docházky na tento předmět dostali příležitost zvládnout základní uživatelské dovednosti, seznámit se s pojmem „informace“, s prací s textovými informacemi, se způsoby jejich vyhledávání, pracovat s tabulkovými procesory a užívat e-mail, počítačovou síť a internet. Tento plán výuky je vybudován velmi promyšleně, v návaznostech. Pokud si žák zvolí návštěvu tohoto předmětu po celé tři roky, má možnost získat znalosti a dovednosti v tomto oboru uceleně a na poměrně vysoké úrovni. Aktuální příprava ve sledovaných hodinách z tohoto dlouhodobého plánování vycházela a byla velmi kvalitní, příkladná.

Ve škole byla vybudována specializovaná učebna s výpočetní technikou. Prostorově je vyhovující. Je do ní umístěno celkem sedm osobních počítačů s jednotným softwarem, propojených do sítě. Šest počítačů je vybaveno zvukovou kartou. Výstupy je možné tisknout na dvou tiskárnách. K dispozici je skener. Škola je připojena na internet. Nakoupila již pětatřicet výukových programů, některé mají encyklopedický charakter. Vybavení je vhodné pro žáky na obou stupních školy a je využitelné pro výuku předmětů matematika, český jazyk, chemie, přírodopis, rodinná výchova, dějepis, cizí jazyky, ale i jiné. Pracovna je při výuce skutečně využívána, každý den je také jednu hodinu pro zájemce volně přístupná internetová síť v rámci školního klubu, žáci mají možnost na počítačích pracovat i volně v odpoledních hodinách, zpracovávat na nich různé domácí úkoly či školní práce. V rámci školy vzniká ze žákovských prací vlastní informační databanka. Materiálně-technické podmínky jsou v porovnání s aktuálním stavem jiných základních škol spíše nadprůměrné, přesto, a také vzhledem ke značnému zájmu žáků, by škola potřebovala další pracovní místa. Psychohygienické podmínky jsou v pracovně dobré. V době inspekce byla pracovna v rámci vlastní výuky i v době činnosti školního klubu plně vytížena. Přestože je výuka personálně zajišťována učiteli bez odborné způsobilosti pro výuku tohoto předmětu, nemá tato skutečnost negativní vliv na kvalitu výuky. Školní inspektoři se setkali s učiteli, kteří se trvale v oboru vzdělávají individuálně a se značným nasazením. Proto je personální zajištění hodnoceno velmi dobře.

Ve sledovaných vyučovacích hodinách probíhala výuka převážně formou praktických činností, po velmi krátkém teoretickém úvodu. Žáci bez problémů ovládali základní práci s počítačem, upravovali text, užívali tabulkový procesor k vytvoření jednoduché tabulky, s užitím programu pro prezentační grafiku tvořili návrh na diplom, hledali informace na internetových stránkách. Organizačně byla výuka zvládnuta velmi dobře.

Úroveň motivace, vztahy mezi učitelkami a žáky i mezi žáky navzájem byla vynikající. Užití a práce s počítačem jsou pro většinu přihlášených žáků již samy o sobě dostatečně motivující. Ve sledovaných hodinách byli žáci motivováni také obsahem. Hodnocení probíhalo průběžně a mělo pozitivní charakter. Při práci byl patrný velký zájem žáků o výuku, pozitivní vztah k práci. Žáci si uměli také vzájemně pomáhat.

***Výuka informatiky má vynikající úroveň.***

## Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě dílčího hodnocení inspekcí sledovaných předmětů je celková úroveň kvality vzdělávání velmi dobrá.

### HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Vedení školy realizuje **dlouhodobou koncepci**, jež vychází z analýzy podmínek školy a prostředí, ve kterém se škola nachází. Před čtyřmi roky ředitel stanovil dva základní a prioritní záměry v oblasti výchovně-vzdělávací (postupný přechod na jeden typ vzdělávacího programu v rámci celé školy; postarat se kvalitní nabídkou různých činností a školních aktivit o volný čas žáků). Důležitým prvkem v této oblasti, která školu odlišuje od škol ostatních, jsou její aktivity v oblasti ekologie a zdravého životního stylu. V oblasti personalistiky bylo cílem formovat sbor tak, aby výuka ve škole byla postupně zajišťována odborně a pedagogicky způsobilými učiteli v co možná největší šíři předmětů na obou stupních školy. Konkrétní cíle byly stanoveny také pro oblast materiálně-technickou, včetně získávání a využívání různých finančních zdrojů. Mezi těmito dlouhodobými záměry byly velmi dobře definovány vzájemné vztahy a vazby, což svědčí o skutečně promyšleném přístupu k dlouhodobému plánování. Z této vize vycházejí všechny **střednědobé a krátkodobé plány**, které úkoly strukturují, konkretizují termíny a jednotlivé kroky k naplnění, určují odpovědné osoby. Každoročně je plán podrobován kontrole, na základě zpětných vazeb dochází k účelným korekcím.

Po čtyřech letech je možné konstatovat, že současný stav vypovídá o úspěšném plnění těchto záměrů. Až na dva ročníky prvního stupně, ve kterých se vyučuje podle vzdělávacího programu Obecná škola (MŠMT ČR čj. 12 035/97-20), se všichni žáci učí podle vzdělávacího programu Základní škola (MŠMT ČR čj. 16 847/96-2, včetně doplňků a úprav z roku 1998). Učební plány obou programů jsou hodinovou dotací dodrženy. Pro šestý až devátý ročník nejsou sice zpracovány učební plány na celou školní docházku žáků na druhý stupeň školy, ale učitelé jednotlivých předmětů plánované dotace pro svůj předmět znají.

Volitelná část (volitelné předměty: konverzace v anglickém a německém jazyce, informatika, biologická praktika, užité výtvarné činnosti, nepovinný předmět: náboženství) je vzhledem k typu a velikosti školy dostatečně široká. Pro zohlednění specifických potřeb žáků (celkem 23 individuálně integrovaní žáci) je v pěti skupinách prováděna reedukace specifických vývojových poruch učení. Pro práci s těmito žáky učitelé vypracovali individuální vzdělávací plány. Škola nabízí žákům také ještě mnoho dalších volnočasových aktivit a umožňuje jim využívat prostory a vybavení školy v odpoledních hodinách. Ve škole je zřízen, kromě školní družiny, školní klub, jehož jedenáct zájmových útvarů nabízí žákům pestré možnosti v oblastech sportu a umění (výtvarný, hudební a dramatický kroužek), ale zasahuje i jiných oblastí (dívčí klub apod.). Otevřením tzv. informačního centra (knihovna se studovnou a pracovna informatiky) se naplňuje i další z priorit, tj. záměr naučit žáky samostatné práci s informacemi, resp. jejich vyhledávání a zpracování. V této oblasti se daří škole reagovat na současné trendy výchovně-vzdělávacího procesu. Zasluhou svého zaměření na ekologickou výchovu (škola již několik let spolupracuje s katedrou biologie a ekologické výchovy Pedagogické fakulty Karlovy univerzity v Praze a má status fakultní školy) byla v letošním roce zařazena mezi pět tzv. pilotních škol republiky, v nichž se ověřuje nizozemsko-český projekt ekologické výchovy „Tulipán“. Tento projekt je rozpracován a začleněn do jednotlivých předmětů a organizace školy. Orientace na ekologickou výchovu se projevuje např. i organizováním týdenních přírodovědeckých kurzů pro žáky v Krkonoších, školami v přírodě



pro všechny třídy prvního stupně apod. Všechny tyto aktivity jsou součástí dlouhodobého školního preventivního programu. Výchovně-vzdělávací možnosti, které škola svým žákům nabízí, jsou nadprůměrné. Z velkých akcí investičního charakteru zbývá prosadit výstavbu tělocvičny, která by možností školy ještě zvýšila.

**Organizační uspořádání a kompetence jednotlivých řídicích pracovníků** jsou stanoveny jasným a srozumitelným organizačním řádem, písemnými pracovními náplněmi zaměstnanců a organizačním schématem. Škola má právní subjektivitu. Skutečný stav, který byl při inspekci zaznamenán, je velmi funkční. Jsou užívány vhodné nástroje operativního řízení (rozvrhy hodin, rozvrhy dozorů, zastupování za nepřítomné učitele, informační systémy, ...). Škola má jedenáct tříd, v prvním a druhém ročníku vždy po dvou, v ostatních ročnících po jedné. Při kontrole dodržování jednotlivých ustanovení vyhl. MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů, nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným právním předpisům. Kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že došlo v loňském i letošním školním roce ve větší míře k dílčímu neplnění učebních plánů v některých týdnech tím, že nebylo zajištěno suplování za nepřítomné učitele (docházelo k tzv. „odpadání“ některých vyučovacích hodin).

Vnitřní život školy je upravován školním řádem, který obsahuje všechna předepsaná ustanovení § 15 a § 3 odst. 8 výše jmenované vyhlášky. Je obohacen vhodně formulovanými paragrafy o právech žáků a jsou do něj zapracovány metodické pokyny k prevenci nežádoucích školních jevů. Je veřejně přístupný ve společných prostorách školy. Byl předepsaným způsobem projednán v pedagogické radě. Učitelé mají také k dispozici pracovní řád, byli s ním prokazatelně seznámeni.

Škola vede veškerou předepsanou povinnou dokumentaci, obsah a formální úroveň však nebyla při prováděné inspekci kontrolována systematicky v plné šíři. Namátkovou kontrolou byly zjištěny jen spíše drobné formální nedostatky.

Vnitřní i vnější **informační systémy** jsou propracované a ověřené dlouholetou praxí a jsou funkční. Uvnitř školy jsou informace předávány bez prodlení, nejčastěji v denním osobním styku. Při škole působí Rada školy, s níž jsou projednávány veškeré koncepční záměry a další cíle. Kromě běžných způsobů informování rodičů o průběhu a výsledcích výchovně vzdělávacího procesu vydává škola informační zpravodaj a výsledky své práce prezentuje na veřejnosti nejen v rámci obce (veřejná vystoupení žáků, výstavky žákovských prací, dny otevřených dveří, školní časopis...). Činnost a hospodaření školy jsou podrobně popsány ve výročních zprávách. Poslední zpráva ze školního roku 1998/1999 obsahuje všechny povinné části tak, jak je stanovuje § 17e odst. 2 a 3 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Byla schválena Radou školy. Je kvalitním materiálem, který může dobře sloužit jako výchozí pro další plánování.

Veškerá rozhodnutí ředitele školy, která byla vydána na základě § 3 odst. 2 téhož zákona a také rozhodnutí o integraci žáků se speciálními nároky na vzdělávání, byla vydána na základě předepsaných dokladů a splňují všechny obsahové a formální požadavky.

**Vedení a motivování** pracovníků navazuje na stanovené cíle. Ředitel je vytrvalý a trpělivý, umí svým pragmatickým přístupem získávat své podřízené, aby přijali jeho rozhodnutí (před nímž se zúčastněnými jednal a chtěl znát jejich názor), která vždy sledují zájem a prospěch žáků, za své. Příkladná je spolupráce v nejužším vedení (ředitel, zástupce ředitele). Každá iniciativa ze strany pracovníků je vítána a podporována. Ředitel umožňuje a oceňuje účast učitelů na vhodných akcích dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Snaží se v nejvyšší možné míře využívat učitele podle jejich odborné a pedagogické způsobilosti. Na prvním stupni již vybudoval kvalitní pedagogický sbor, poté, co jedna z učitelek letos dokončí poslední ročník pedagogické fakulty, budou všechny učitelky splňovat podmínky odborné a pedagogické

způsobilosti pro výuku na tomto stupni školy. Na druhém stupni pracují pouze učitelé s úplnou kvalifikací pro tento stupeň školy, někteří musí vyučovat předměty zeměpis, anglický jazyk a konverzaci v anglickém jazyce, výtvarnou výchovu, rodinnou výchovu, informatiku a praktické činnosti neodborně. Přesto je odbornost výuky na druhém stupni vzhledem k typu a velikosti školy poměrně vysoká (téměř 66 %). Kladem je také velmi dobrá věková skladba učitelského sboru.

V letošním školním roce pracují ve škole dvě začátečnice, na jejichž zapracování ředitel osobně dohlíží. Pozornost vedení je věnována zkvalitnění a zefektivnění výchovně-vzdělávací činnosti v souladu se záměry a cíli realizovaného vzdělávacího programu. Vedení školy se snaží odstraňovat rutinní přístupy k práci. Především na prvním stupni školy se řediteli a jeho zástupci podařilo získat učitelky k přechodu od transmisivních metod výuky ke konstruktivnímu, aktivnímu učení.

Finanční odměňování jako motivační stimul má svá pravidla, která lze poměrně dobře kontrolovat. Rozpětí výše osobního ohodnocení pracovníků je dostatečně široké. Kritéria pro mimořádné odměny preferují kvalitní zajištění jednorázových akcí, kritéria pro finanční osobní hodnocení spíše dlouhodobé kvalitní plnění úkolů nad rámec běžných povinností. Na změny podmínek pro výpočet jeho výše reaguje ředitel bezprostředně. Morální ocenění - pochvala - je veřejné, konfliktní situace řeší ředitel osobním jednáním.

**Kontrola výchovně vzdělávacího procesu** se řídí *Plánem kontrolní činnosti ŘŠ a ZŘŠ na školní rok 1999/2000*. **Kontrola ostatních úseků a součástí školy** je buď průběžná, nebo jsou termíny dány dalšími řídicími a organizačními materiály vedení školy, zřizovatele, školského úřadu a dalších orgánů. Ve sledování práce školy jsou zřetelně stanoveny kompetence jednotlivých pracovníků, priority dlouhodobého charakteru i časový sled ve školním roce. Práce výchovného poradce a metodického sdružení je kontrolována zprostředkovaně přes výstupy z jejich činnosti. Výsledky školy jsou sledovány stručnou analýzou čtvrtletních prověrek a prověrek a testů ředitele školy (operativně či plánovitě zadávaných). Cenné informace získává ředitel školy zadáváním anonymní ankety v devátém ročníku. Využití počítačové techniky pro tisk vysvědčení dává možnosti analyzovat vývoj prospěchu ve všech předmětech, třídách, u všech žáků. Vnější evaluačním nástrojem je pravidelná účast v projektu KALIBRO. Hospitační činnost má dostatečnou četnost. Vedené záznamy a rozbor vyučovacích hodin, které byly předmětem společně provedené hospitace ředitele školy se školními inspektory, prokazují relevantnost zjištění a závěrů, popřípadě účinnost opatření. Přes důraz školy na předměty výchovného charakteru nepostihla hospitační činnost v těchto předmětech ve školním roce 1998/1999 na prvním stupni ani jednu hodinu, na druhém stupni to bylo pouze 12 %. Při hospitacích vedení školy nezachytilo porušení osnov v matematice a v dějepisu.

Rezervy kontrolního systému zjistila ČŠI v sebeevaluační hodnotě vedených písemných dokumentů (záznamy z pedagogických rad, záznamy metodického sdružení apod.).

Kontrolní záznamy dalších orgánů konstatují vesměs kladná zjištění, nebyly zaznamenány žádné závažné nedostatky či porušení rozpočtové kázně (protokoly kontrol Školského úřadu Nymburk).

## Hodnocení kvality řízení

*Česká školní inspekce na základě svých zjištění konstatuje vynikající úroveň plánování, vedení a motivování pracovníků, velmi dobrou úroveň organizačního uspořádání a informačních systémů, dobrou úroveň účinnosti kontrolních mechanismů.*

**Kvalita řízení školy je velmi dobrá, nadprůměrná.**

### VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- podkladová inspekční dokumentace
- dotazník pro ředitele před inspekcí
- rozhodnutí o zařazení do sítě škol včetně dokladů a podkladů
- plány práce - dlouhodobý, roční (pro šk. rok 1999/2000), ukázky měsíčních, projekt „Tulipán“, projekt k realizaci Minimálního preventivního programu
- Plán kontrolní činnosti ŘŠ a ZŘŠ na školní rok 1999/2000-03-06
- sebehodnotící zpráva ředitele školy vypracovaná pro Školský úřad Nymburk
- výroční zprávy o činnosti a hospodaření školy za poslední tři školní roky
- inspekční dokumentace okresního pracoviště ČŠI Nymburk o ZŠ Libice nad Cidlinou
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy
- rozvrh hodin
- školní řád
- zápisy z pedagogických rad
- rozhodnutí ředitele školy (odklady školní docházky, integrace)
- přehled žáků se SVPU, pro které škola zajišťuje ambulantní péči ve šk. roce 1999/2000
- časové tematické plány
- organizační řád, organizační schéma, náplně práce vedoucích pracovníků
- hospitační záznamy vedení školy
- hospitační záznamy zúčastněných školních inspektorů
- vzorky žákovských knížek a žákovských písemností
- analýzy prověrek výsledků učení
- výsledky testování KALIBRO žáků devátých ročníků za poslední dva roky
- informační zpravodaj školy
- ukázky školního časopisu
- Protokoly o provedené kontrole hospodaření (ŠÚ Nymburk) z 5. 2. 98 a z 6. 3. 2000; Protokol Okresní správy soc. zabezpečení Nymburk č. 479/99 z 5. 5. 99
- přehledy klasifikace tříd
- výsledky dotazníkové akce vedení školy v devátém ročníku

## ZÁVĚR

*Základní škola Libice nad Cidlinou, okres Nymburk, má pro práci se svými žáky vybudovány po všech stránkách velmi dobré podmínky. Na jejich dalším rozvíjení má ředitel zájem a projevuje v této oblasti trvalou aktivitu.*

*Tyto velmi dobré podmínky se promítají také do kvality výuky. Až na sledovanou výuku dějepisu, jejíž úroveň byla hodnocena průměrně, byla kvalita výuky hodnocena velmi dobře, výuka informatiky je příkladná.*

*Také kvalita řízení školy je velmi dobrá, nadprůměrná. Vynikající úroveň vykazují oblasti plánování, vedení a motivování pracovníků, velmi dobrou úroveň oblast organizačního uspořádání a informačních systémů, dobrou úroveň účinnost kontrolních mechanismů.*

*Podle předcházejících zpráv ČŠI a zjištěného aktuálního stavu se vedení školy daří udržovat velmi dobré podmínky a nadprůměrnou úroveň průběhu výchovně-vzdělávací práce.*

*Tato orientační inspekce nezaznamenala žádné nehospodárné nakládání s finančními prostředky, které byly škole přiděleny ze státního rozpočtu.*

*Výše uvedená zjištění řadí školu mezi školy nadprůměrné, hodnocení v některých sledovaných oblastech je vynikající.*

**Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu**

V Kutné Hoře dne 14. dubna 2000

Razítko

<b>Školní inspektoři</b>	<b>Titul, jméno a příjmení</b>	<b>Podpis</b>
Vedoucí týmu	Mgr. Zdeňka Fadrná	..... .
Členové týmu	Mgr. František Kvasnička	..... .
	Mgr. Karel Kumstýř	..... .
	Mgr. Eva Grušová	..... ..

## Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 21. 4. 2000

Razítko

Ředitel školy

Podpis

PaedDr. Zdeněk Souček

Souček v. r.

*Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.*

*Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.*

### Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

**Další adresáti inspekční zprávy**

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Nymburk	12. 5. 2000	032 85/00-2050
Obec Libice n. Cidlinou	12. 5. 2000	032 86/00-2050
Rada školy	12. 5. 2000	032 87/00-2050

**Připomínky ředitele školy**

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.